СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 101. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 3. мая, 1927. VOL. XXXV. No. 101. Jersey City, N. J., Tuesday, May 3. 1927. THREE CENTS

МАЙНЕРСЬКА КАТАСТРОФА ЗАХОПИЛА БЛИЗЬКО СОТКИ МАЙНЕРІВ

ПІДЗЕМНИЙ ОГОНЬ НЕ ДАЄ ЇХ РАТУВАТИ.

ФЕРМОНТ, Вест Верджінія, 1. мая. — В копальні мягкого вугля Еверетсвил, що належить до Ню Ингленд Фюел & Транспортейшен Ко., случився підземний вибух, який захопив в ній майже всіх майнерів, що тоді там працювали. Всіх майнерів було тоді там 91.

До копальні спущено сейчас ратунковий відділ, який сейчас натрафив на кілька трупів. Всіх неживих майнерів добуто з копальні 11. Дальше ратуванне перервав підземний огонь, який не дає ратунковим відділам добитися до замкнених під землею майнерів.

Ратункові відділи перейшли вже 3,000 стіп під землею, а від майнерів відділяє їх ще яких 700 стіп, з яких велика частина обнята пожаром.

При вході до копальні стоять тисячі жінок і дітий майнерів, виждаючи вістки від своїх мужів і батьків.

ПРОРВАНА ТАМА ОБЛЕКШИЛА ПОВІНЬ.

АЛЕ ВІДТАК РІКА САМА ПРІРВАЛА ДРУГІ, СПРИЧИНЯЮЧИ СПУСТОШЕННЯ.

НЮ ОРЛІНС, 1. мая. — Як заповідали інжинєри, прірванне прибережної тами на ріці Місісіпі на закруті Пойдрасі розляло води на широкі простори й облекшило повінь у сьому місті. Полекша однак не тревала довго, бо скоро опісля води ріки Місісіпі стали знова підноситися, наслідком великих злив над ріками Аркенсо й Ред Ривер. Води залляли знова широкі простори, проганяючи з осель коло 150,000 нових втікачів, переважно фармерів.

ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ НАЇХАВ НА СКАЛУ У ПОРТІ.

ВЕЛИКИЙ ПРИПЛИВ МОРЯ ПОМІГ ЙОГО ВИТЯГНУТИ.

НЮ ЙОРК, 1. мая. — До сього порту заїхала нині величезна частина американської военної фльоти. Один з воєнних кораблів сеї фльоти, дреднот Колорадо, що має 32,000 тон містоти та коштує коло 21 міліонів долярів, попав на підводні скали межи Мангетеном а Говернорс Айленд.

Здавалося, що корабель пропав, але в ночи на його щастя надійшов незвичайно сильний приплив моря. Команда фльоти скористала зі сього та вислала 18 кораблів, які спільними силами стягнули по кількох годинах праці Колорадо зі скал та спустили назад на воду.

ФИЛИПИНЦІ КРИТИКУЮТЬ ПРЕЗИДЕНТА ЗА ВОРОЖНЕЧУ ДО НЕЗАВИСИМОСТИ.

ВАШИНГТОН, 30. квітня. — Бюро Филипинської Комісії Независимости видало публичну критику становища президента в справі независимости Филипинських островів.

Комісія критикує ворожнечу президента Кулиджа до проєкту плебісциту на Филипинських островах як зломанне обіцянки, даної Филипинцям Америкою. Коли президент Кулидж думає, що Филипинці тепер не заслугують ще на самостійність, то чому уряд не запропонував щось такого, що далоби Филипинцям товчок ще пильнійше працювати за самостійністю.

МІКРОСКОП РОЗВЯЗАВ ТАЙНУ.

БОСТОН, Месечузетс, 1. мая. — На кораблі Ню Йорк, що приїхав до Ню Йорку в пятницю, відкрито неживого чоловіка. Був він замкнений в своїй кабіні так, що служба мусіла аж розбивати двері. Коли заряд корабля пробував ствердити імя помершого, се показалося неможливим, бо покійний не лишив нічого, по чому можнаби дізнатися, хто він був такий; пасажир не лишень знищив свої візитівки й підписи, але навіть імена фірм на своїм одінню, по яких можнаби дійти, як він називався.

Щоби таки довідатися, хто він такий був, поліція й заряд корабля віддали справу вправному хемікови, д-рови Бриклі. Сей нашов в кишені покійного порожний пулярес на візитівки, але на целюідовій покривці в середині відкрив він, що візитівка лишила делікатний слід чорнила з візитівки. При помочи мікроскопу (скла до побільшування маленьких річий) він відчитав імя д-ра Дармонда й частину адреси в Брукліні. Покликавшися на ту адресу, він відкрив сестру д-ра Дармонда та довідався, що покійний пропав без вісти 20 літ тому, загрозивши родині, що він колись пропаде зі світа так, що люди не будуть знати, хто се помер і як він помер.

Прийшлося тепер лікарям ствердити, як він помер. Що він мертвий, не було ніякого сумніву. Але як і від чого помер, се була справдішна загадка. По кількагодинних пошукуваннях на тілі покійного відкрито слід легкого заколення, а відтак лікарі переконалися, що він убив себе наркотиком, який він запустив собі в жили.

В сей спосіб вияснено всі тайни, якими покійник хотів отočити свою особу, може навіть коштом свого життя.

ЗАСТАВЛЯЮТЬ АВТОМОБІЛІ.

ПАРИЖ, 29. квітня. — Часи зміняються, заявив директор міського заставного уряду. Перше заставляли головно самі бідаки. Від кількох літ головні костумери, це збідніла через війну середна кляса, а тепер приходять і великі богачі, що заставляють автомобілі. Заставляють денно по кілька а число їх дійде певно денно до 20. Треба буде будувати спеціяльний гарадж для сеї цілі. Причина та, що дуже часто навіть богачі попадають хвилево в велику грошеву скруту, з якої ратують себе заставою.

ЗНОВУ ДОРАЗОВИЙ СУД У ЛЬВОВІ.

При кінці березня ц. р. донесли часописи про напад на дім німецького господаря Йогана Равха в Дорнфельді, біля Щирця, при чому бандити, шукаючи за грішми, тяжко поранили 70-літнього Равха та його жінку Софію. Обидвох Равхів, тяжко поранених, перевезено до львівського шпиталю, де борються зі смертю.

Поліції вдалося останніми днями приловити справників цього жахливого нападу в особах сільських парубків, 22-літнього Миколи Панькова та його брата Івана. Обидва вони зізнали, що не маючи грошей на плянований виїзд до Америки, хотіли добути їх грабунком на багатому Равхові.

Обидва вони станупь перед доразовим судом у Львові.

З НОЖЕМ НА СУДДЮ.

У львівськім окружнім суді трапився 28. березня ц. р. напад вязня-бандита на слідчого суддю. Злодій-бандит Станіслав Келяр просив за посередництвом тюремного заряду, щоби його переслухав слідчий суддя, якому має подати ще кілька важливих подробиць, що торкаються його справи. Слідчий суддя, др. Б. Чухайовскі згодився на переслухання і казав вязня привести до своєї камери. Коли Келяра привели, цей вихопив з кишені ножа і кинувся на суддю. На крик судді прибігли на поміч тюремні паглядачі та комісар поліції, що припадково переходив коритаром. Счинилася метушня, серед якої бандит ранив суддю легко в обидві руки, після чого хотів сам собі встромити ніж у груди, в чому однак йому перешкоджено. Після довгої метушні заковано врешті бандита та замкнено в окремій келії.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ГОСПОДАРКА НА УКРАЇНІ.

Наслідки большевицького господарювання тяжко одбилися на водному транспорті України. На київському зїзді Любченко мусів признатися, щоцо „вантажобіг Дніпровського пароплавства досяг тільки 30 відсотків довоєнного. Крім того, сам Дніпро поміліщав майже на 25 сантиметрів. Все це ставить під загрозу річище Дніпра". („Пр. Пр.", ч. 72). Яскраві паралелі до широких плянів Дніпрельстану.

СКІЛЬКИ Є ЗОРГАНІЗОВАНИХ ЛІКАРОК?

Міжнародний союз лікарок подає такі числа своїх зорганізованих членів в поодиноких державах: Англія — 1200, Німеччина — 626, Австрія — 320, Франція — 102, Канада — 54, Польща — 30, Швайцарія — 26, Італія — 20. Число її замикають однак в собі всіх практикуючих в ріжних краях лікарок, а відноситься лишень до членів міжнародного союзу.

ЗНОВУ ЗАТРОЄННЯ СПІРТОМ.

В будці страганярки на площі св. Теодора у Львові знайдено троє людей, з котрих двоє корчилися з болів, а третя жінка не давала вже знаків життя. Стверджено, що та трійка запивалася денатурованим або деревним спіртом. Вмерла називається Марія Комажинська. В дорозі до шпиталя вмерла Магдалина Мікулічова, а стан Томи Куца дуже грізний. Всі трое без заняття і місця замешкання.

ВИКОПАЛИНИ НА ВОЛИНІ.

Міська і громадська ради в Рівнім ухвалили виасигнувати по 800 злотих субвенції на ведення праць коло викопалин в селі Горохів біля Рівного. Ці праці довели, як відомо, до відкриття таборищ первісних мисливців з епохи мамутів. Відкопано досі решітки давно вимерлих звірят, багато виробів з каміння, і знайдено останки чоловіка.

ЧОМУ МАРКОНІ ВИНАЙШОВ БЕЗДРОТНИЙ ТЕЛЕГРАФ.

Винаходи треба нераз завдячувати не звичайним, але дрібним причинам. Винахідник бездротового телеграфу Г. Марконі признався в промові в Лондоні, що до винаходу бездротового телеграфу спонукала його любов. Коли Марконі був хлопцем і мав дівчину, строгі родичі дівчини заборонили йому сходитися з нею. Він тоді попав на думку про бездротовий телеграф.

ХОЧУТЬ ВИПРАВДАТИ НОВІТНІ ТАНЦІ ПЕРЕД ДУХОВНОЮ ВЛАДОЮ.

Відомо, що австрійські епископи поставилися в свойому посланію дуже гостро до новітніх танців, кажучи, що вони ображають прилюдну обичайність. Щоби виправдати ті танці, віденські вчителі танців улаштували вечір танців, на який запросили усе духовенство і представників влади. Перед танцями виголошено виклад про новітні танці.

ПОЛЬСЬКЕ ВІЙСЬКО.

Плютоновий Сребжинські, з баталіону К. О. П. в Друскениках, в часі суперечки зі своїм товаришем Вашкевичем візвав двох рядових і наказав їм стріляти до свого противника. Рядові дали два вистріли і ранили Вашкевича в груди. Сребжинського арештували, Вашкевича у важкому стані відвезли до шпиталю.

ЕМІГРАНТ ОБКРАДЕНИЙ НА ГРАНИЦІ БАТЬКІВЩИНИ.

З Америки вертав після 15-літнього побуту за морем селянин Юрій Гере з Буштини на Закарпатській Руси. В Гамбурзі, як лише ступив на сушу, ввійшов до залізничого вагону й спокійно їхав до границі Чехословаччини. Перед границею заснув, що використав незнаний злодій і витягнув йому з кишені гаманець, у якому емігрант мав увесь свій доробок 7 тисяч долярів. Нещасний Гере, як запримітив втрату, повідомив поліцію, але за злодієм уже слід загинув. Гере вернувся у розпуці у рідне село і там збожеволів. Його віддали до заведення для божевільних.

ПІСЛЯ ПРИСУДУ ПОКАЖЕ ЖЕРЕБ, ХТО МАЄ ЗГИНУТИ.

Цікавий присуд видано в Ля Пас, в Болівії (Південна Америка) в справі чотирох обвинувачених у вбивстві бувшого президента Болівії, генерала Пандо. Згідно з присудом жереб рішить, котрого з тих чотирох убивників стратять. Инші три будуть засуджені на кару важкої тюрми.

СМЕРТЕЛЬНИЙ ПОЄДИНОК.

В Самборі відбувся смертельний поєдинок на шпади між 18-літним студентом Райхманом і 17-літнім студентом Бавмвальшинером. Райхман вклунив противника так глибоко в шию, що той по кількох хвилинах згинув. Райхмана арештовано. Поєдинок відбувся в льокалю Союзу сіоністичної молоді.

ЯК РОСТЕ ВАРТІСТЬ ЗЕМЛІ?

Підчас судового процесу на спадок по одним великим нюйорським земельним посілачі показалося, що грунт, якого ціна в році 1917 виносила пів міліона долярів, представляє сьогодня вартість від 4 до 5 міліонів долярів.

ПОЛОВИНА ДІТЕЙ У ВІДНІ ЗАРАЖЕНІ ЧАХОТКОЮ.

З Відня повідомляють, що в останніх днях піддано всіх дітей перших кляс народних шкіл лікарським оглядинам і стверджено, що 40—50 проц. з них хорі на чахотку.

НАЙСТАРШИЙ СТУДЕНТ.

Перед кількома днями відбувся в Сорбоні—париському університеті — цікавий акт докторської промоції. А саме: диплом доктора дістав найстарший студент Франції, а може й цілого світу, Андріє, що має тепер 86 років, а був вже префектом поліції, урядником в міністерстві закордонних справ і послом.

ЗАГАДОЧНЕ УБИВСТВО.

В суботу, 2. квітня, о годині 8.30 на гостинці зі Снятина до Кулачина невідомий справник замордував Івана Білоуса, управителя школи в Кулачині. Скритовбивча куля пробила наскрізь голову.

Бл. п. Іван Білоус — всіми поважана людина, свідомий Українець, голова Повітового Т-ва „Взаїмної Помочи Учителів" і бувший старшина У. Г. А.

ТЯЖКЕ ПОЛОЖЕННЯ УРЯДУ В ГАНКОВ

ЧУЖИНЕЦЬКІ ПРОПАГАНДИСТИ ЗАПОВІДАЮТЬ СКОРИЙ УПАДОК.

ШАНГАЙ, 1. мая. — Уряд Чена в Ганков находиться тепер у дуже тяжким положенню. Вороги відтяли його з усіх сторін, а його власні війска мають відмовлятися від бою.

Супроти сього уряд мав заявити охоту піти на уступки. Він готов обіцяти чужинцям звернути концесії, а в нутрі краю перестав вести радикальну пропаганду, а замісць сього став говорити про привернення бизнесу.

Чужинецька пропагайда не дає Ченови більше як 6 тижнів до повного упадку.

АНГЛІЙСЬКЕ РОБІТНИЦТВО ЗБИРАЄТЬСЯ ДО РІШУЧОЇ БОРОТЬБИ.

2,000 РОБІТНИЧИХ ЗБОРІВ ЗАПОВІДАЄ БОРОТЬБУ ПРОТИ СТРАЙКОВОГО ЗАКОНА.

ЛОНДОН, 1. мая. — По цілій Англії відбувалися нині з приводу першого мая великі робітничі збори, на яких робітники заповідали безпощадну боротьбу проти предложеного урядом проєкту про страйки робітників.

Досі донесено про 2 тисячі таких зборів у ріжних частинах краю. Збори відбулися спокійно і без забурень, але бесідники критикували уряд безпощадно, не лишень за його внутрішну політику супроти робітництва, але й за заграничну політику, головно в Китаю.

Були на сих зборах прапори з протестами проти виконування кари смерти на Сака й Ванцетті.

БОРОТЬБА В АВСТРІЇ ЗА ТЕ, ЯК ДАВАТИ ШЛЮБ.

ВІДЕНЬ, 30. квітня. — Ціла Австрія захоплена боротьбою за реформу австрійського подружного закона. Соціялісти домагаються, щоби парлямент ухвалив закон, що подружу церемонію (шлюб) має давати держава або місто, з поминенням церкви. Церква добуває всіх зусиль, щоби задержати церковну церемонію як обовязкову.

СКАНДАЛ СЕРЕД „ВИСШОЇ ШЛЯХТИ".

ВІДЕНЬ, 1. мая. — Цілий Віденъ шумить тепер скандалом у кругах найвисшої австрійської шляхти. У справу вмішані шляхотські роди графів Лямбергів і Котулинських.

Ще минувшої осени віденська поліція здивувала немало населення Австрії публичним закидом, що мовляв члени визначних шляхотських родів викрадають ріжні історичні памятки з домів, замків і крамниць та продають їх поза границі краю. В той час однак поліція не подала ніяких імен. Хоча один соціялістичний посол вніс був інтерпеляцію в парляменті, справа затихла. Аж тепер граф Лямберг публично закинув графови Котулинському, що сей був один з грабіжників. Лямберг навіть написав листа до графа Штаркенберга, щоби сей розірвав заручини своєї дочки з графом Котулинським.

Давнійше такі справи полагоджували поєдинком на шаблі або й пістолі. Нині граф Котулинський волить віддати справу до вирішення судови зненавидженої републики. Розправа має відбутися вже на другий тиждень і викликує вона широке зацікавлення.

МАЮТЬ ЗНОВА ЛІЧИТИ ФРАНК.

ПАРИЖ, 1. мая. — Великі французькі банкирі натискають на французького премієра Пуанкаре, щоби він взявся до стабілізації французьких грошей. Банкирі кажуть, що дотеперішний стан хитання французької монети на заграничних ринках не може принести Франції нічого, кромі шкоди. Воно має бути небезпечним головно з огляду на наближаючіся вибори до французького парляменту.

ЛІГА НАРОДІВ УДОВОЛЕНА З УЧАСТИ МОСКВИ.

ЖЕНЕВА, 1. мая. — Урядове повідомлення російського уряду в Москві, що він возьме участь у межинародній економічній конференції, що має відбутися тут на слідуючий місяць, викликало вдоволення в Лізі Народів.

Московська газета „Ізвєстія" каже, що ся конференція се капіталістичний спосіб ратування світа, і яко така вона з гори засуджена на невдачу.

НІМЕЦЬКІ РОБІТНИКИ ДОМАГАЮТЬСЯ 8-ГОДИННОГО ДНЯ ПРАЦІ.

БЕРЛІН, 1. мая. — Робітничі організації Німеччини такі сильні, що в день першого мая, який вважається робітничим святом, будуть замкнені просто всі фабрики. Великі робітничі організації постановили домагатися на перших-майових демонстраціях загального передення 8-годинного дня праці.

МІСІОНАРІ КАЖУТЬ, ЩО КИТАЙСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ ЇХ ДІЛО.

НЮ ЙОРК, 1. мая. — На відбуваючійся тут конференції Межинародної Місіонарської Юнії виступало богато бесідників з перехвалками, що китайські заворушення, невдоволення істнуючого стану та й саму китайську революцію треба приписати роботі місіонарів.

Один з місіонарів говорив, що революція й війна є висліддом розбудження Китайців до думання. Бесідник говорив, що се добре так, бо краще мати освіту, хочби вона починалася війною, як мир і темноту.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ОРҐАН ПРО САКА Й ВАНЦЕТТІ

Справа присуду, а тепер виконання присуду смерти на італійських імігрантах Сака й Ванцетті набрала широкого розголосу не тільки в самій Америці, але й далеко поза її межами. Говорять про неї й в південній Америці, і в далеких закутинах Азії, і в усіх краях Европи, з виїмком хиба таких лизунських країв як Польща й Румунія. В тому, що там говориться, є богато горячкового й пересадного, але й попадає деколи й розважений, спокійний голос, який заслугує на близчу увагу вже своєю повагою та розсудністю.

За такий голос треба признати статтю, поміщену в поважнім анґлійськім ліберальнім тижневику, видаванім щоденником „Манчестер Ґардіен". Переповівши коротко самий фактичний перебіг справи, ся поважна ґазета, яка зазначувала здібність до безсторонної думки вже нераз у дуже напружених ситуаціях, признає, що чужинці не повинні видавати рішення про справи другого народа. Та все таки навіть чужинець, не заінтересований безпосередно в справедливости чужого краю, мусить звернути увагу на те, що в Злучених Державах суди заховуються так, що поважна частина американського громадянства сі суди остро критикує.

„Манчестер Ґардіен Віклі" не вважає нормальною проявою того, що така маса горожан Америки протестує проти присуду на Сако й Ванцетті, вважаючи сей присуд не наслідком належної судейської розваги, але вислідом упередження суддів, професійних і присяжних, до „червоних" і „радикалів".

„Манчестер Ґардіен Віклі" признає певну основу для підозріння Американців для суду, якому треба було шість літ на те, щоби дійти до виконання присуду над підсудимими. У кождім просто людянім чоловіці мусить розбудитися обурення проти того, що другу людину мучиться видовищем смерти через шість довгих років та проголосивши вирок смерти, кажуть їй ще й тоді ждати три місяці до його виконання.

Правда, каже ґазета, дехто міг би сказати, що суди, яким треба шість літ на переведення такого процесу, правдоподібно не зроблять помилки, але з другої сторони треба сказати, що судова система, якій треба аж шість літ на вирішенне питання вини підсудимого, мусить мати поважні хиби.

З цілої статті видно, що повільний Анґлієць не має охоти видавати осуду в чужій справі, але мимо найкращої волі він таки не може здержатися від підозрілого осуду судової системи, яка мучить людей карами, в своїм карнім кодексі непередбаченими, як приміром отсе держанне засудженців під петлею через три місяці.

„УКРАІНСКІЙ ВОПРОС"

I.

Під таким назвиском містить М. Чубинський, син відомого українського діяча шестидесятих років 19 століття, велику статтю в 21. числі ґазети „Борба за Росію".

Сам автор статті працював також на полі украйнознавства й стояв близько до багатьох сучасних діячів українського визвольного руху. Тому стаття його різко відмежовується від инших, що були написані в російській мові про українську справу. Можливо, що це перша стаття, написана автором, що добре ознайомлений з українським національним рухом ще в передреволюційну добу.

Роблючи цілком правдиву оцінку глибини й причин розвитку українського національного руху, він все таки не може відмовитися від психольоґії російського інтеліґента, великодержавника - імперіяліста. Доводиться шкодувати, що такий серіозний знавець української справи, як М. Чубинський переповідає стару леґенду про німецьку та австрійську інтриґу. Це ж старий, заялозений атут ріжних російських чорносотенців, охранників, та контррозвідок російської армії.

Українське питання — найголовніше в майбутній Росії.

М. Чубинський цілковито слушно говорить, що українське питання завжди буде стояти гостро перед майбутньою Росією, коли вона не відмовиться від свого імперіялізму. А цього вона очевидно ніколи добровільно не зробить. Навіть сам Чубинський очевидно не помічає, що він, признаючи рацію українському визвольному руховi, не може зломити своєї психольоґії великодержавника. Слушно признає Чубинський, що українське питання ще ніколи так гостро й болюче не стояло перед російським імперіялізмом, як тепер. Сучасна українська дійсність виставила кличі, які не знають компромісу, але „великороси" ніколи не підуть добровільно на процес, що дорівнюється самознищенню й будуть боротися до кінця". В цьому Українці ніколи не мали сумнівів і тому вони й готуються до тяжкої, упертої боротьби. Ми ніколи не сподіваємося ласки від сильнійшого. Питанне може вирішити тільки боротьба на життя й смерть.

Росіяни нічого не знають про історію української справи.

З цим твердженням Чубинського можна згодитися лише з його підкресленням, що „ширший російський загал до непристойности мало знає історію українського питання та його сучасний стан". Але ідеольоґи російського русоцентризму та імперіялізму, до яких може несвідомо й Чубинський втелепався, все роблять для того, щоби російський загал не знав правди про українське питання. Досить правдиво переказує автор в коротких рисах історію українського національного руху від Кирило-Методіївського брацтва й до наших днів, особливо підкреслюючи, що старі украйнофіли були лише культурниками і обшеросами. Але тепер питання це стоїть в площині гостроворожій до „Єдиной Росії".

Не купка інтеліґенції, а широкі кола проти Росії.

Чубинський кличе Росіян відмовитися від твердження, що український рух репрезентує лише „кучка украинских интриґантов та честолюбців", а пора зрозуміти, що „вороже настроєних тепер до Росії Українців не купка, а тисячі". Нагадує він Росіянам, що українську справу треба розуміти й не трактувати так само поверхово, як трактувалося польське питання в часи Каткова, який все зводив до інтриґи, не звертаючи уваги на внутрішні факти, на внутрішній розвій нації. Таке легковаження української справи з боку Росіян лише ускладняє справу, та це більше загострює ненависть Українців до Росії.

Українська мова.

Майже всі русоцентристи инакше й не говорять про українську мову, як про „видуману мову". Проти цього рішуче протестує Чубинський, зазначуючи, що „видуманою" українською мовою написано тисячі наукових творів з найповажнійших галузій науки і значну науково-популярну літературу. На цій же мові, не кажучи вже про богатющу народну поезію, є широка красна література, незрівняно більше богата, ніж не лише болгарська й сербсько-хорватська, але навіть ніж чеська. Далі він зазначує, що багато з української літератури перекладено на ріжні чужинецькі мови, „але, — говорить він, — горе! що не багатьом Росіянам відомі ті твори. Російська читаюча публика навіть не гадає, що крім Котляревського й Шевченка є богато других українських письменників, з лав котрих ми для приміру назвемо: Стороженка, Марка Вовчка, Панаса Мирного, Нечуя-Левицького, Левенка, Франка, Руданського, Карпенка-Карого, Старицького, Глібова, Олеся, Лесю Українку, та А. Кримського".

Також рахує він безпідставним нападом на сучасну українську мову, що мовляв вона вводить багато нових слів, особливо під впливом Галичини. „Говорити, що Українці вигадують штучні й незрозумілі народови слова,— говорить Чубинський, — це так справедливо й доцільно, як нападати на Третяковського, Ломоносова і Карамзина за масове утворення ними неольоґізмів. Пригадаємо хочби, що навіть таких слів, як „ідея", „предмет", „вплив", „розвиток", „враження" — до Карамзина в російській мові не було".

Переказує він про ті утиски, що зазнала українська нація в бувшій Росії, але дивується, чому Українці за це обвинувачують увесь московський нарід, мовляв, це робила російська бюрократія.

Українці инакше думали про московський нарід, але помилилися.

Майже до останньої революції Українці гадали, що з московською демократією можна буде зговоритися й можна буде знайти форми суспільного мирного співжиття. Але те нетерпиме відношення до українства, яке починаючи з XIX. стол. накреслилося серед російської соціялістичної й не соціялістичної демократії та взагалі в колах російської передової інтеліґенції, а яке виявилося яскраво в революції 1905 року, а остаточно скристалізувалося в останній революції, примусило Українців відкинути всяку гадку про якесь порозуміння з Москалями в межах бувшої імперії. Російська соціялістична демократія устами Керенського кричала Українцям: „Руки геть!" у Києві, а в Петербурзі несоціялістична демократія зі своїм вождом П. Мілюковим на чолі зробила навіть кризу революційного уряду, бо не хотіла входити в жадне порозуміння з Українською Центральною Радою. Це лише наводимо найяскравійші факти. Колиж звернутися до преси, до всіх відтінків російської демократії, деб вони не були, чи в Росії, чи на міжнароднім форумі, то скрізь крім крайно безличних нападів на український національний рух нічого иншого не було. Виступи всіх кол російського суспільства в українській справі пересякнуті жовчю, ненавистю, нетерпимістю та інсінуаціями проти всіх проявів українського життя.

Був це перший, тверезий публічний виступ з кол російського громадянства, якби М. Чубинський в кінці своєї статті не зійшов до арґументів Росіянина-імперіяліста.

УКРАЇНСЬКА ШТУКА ПЕРЕД ЧУЖИМИ.

Так званий Інтернаціональний Інститут устроює дня 4. мая в „Уай-Даблю-Сі-Ей", в Мілукі, Висконсин, межинародні вечерниці, на яких представники ріжних національних груп будуть продукуватися з піснями, танцями, промовами, тощо.

Межи иншим на програмі зазначено, що п. Емілія Ольшанська виступить з продукцією українського народного танцю.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Шевченкови

Зібралися вірні діти
України-Неньки
І громадно прийшли в школу,
Веселі, раденькі.

Гомонять, немов ті пчоли
Весною радіють,
Тараса всі споминають
І про волю мріють.

І говорять: „Нині свято,
Гріх в дома сидіти".
Шевченкові роковини. . .
Концерт роблять діти.

„Послухаєм, як співають
Його пісні нині,
Помянемо його тихим
Словом на чужині.

„Школярі знов нам роскажуть
Про Дніпрові кручі,
Про огненнє його слово,
Про слези пекучі.

„Як Такас любив Вкраїну,
Нашу любу Неньку,
Як любив він дівчиноньку,
Оксану бідненьку.

Як за нарід він боровся,
Терпів тяжкі муки,
Щоби кати України
Не взяли у руки.

„Нам роскажуть, як Москалі
В Сибір його гнали,
Як в Сибірі літа його
Молоді минали.

„Як за рідними тужив він
Любими степами,
За лугами зеленими,
Й білими садками.

„Як він кликав:— Доле, де ти?
Чом нема якої?
Коли доброї жаль, Боже,
То дай же хоч злої"...

Спомянімо його, браття,
Хай цілий світ знає,
Як пророче його слово
Серця оживляє.

Обовязком нашим нині
Йому поклін дати,
Його пісні, його думи
Внукам передати.

П. В. Чайківський.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ДЖЕРЗИ СИТИ, Н. ДЖ.

Замісць святочних желань на край.

Замісць висилки святочних желан переслали: $12 Павло Гаврилів і И. Білоган, фармацевти з Перт Амбой, Н. Дж., на Рідну Школу.

Иосиф Зазуляк з Вустер, Масс., $10 для політичних вязнів і інвалідів.

Т. Грицей з Филаделфії, Па., $2.

ТЕРРИВИЛ, КОНН.

На старий край.

Парохіяни української гр.-кат. церкви св. Арх. Михаїла в Терривил, Конн., зложили на допомогу старому краєви $95, які вислано до Обєднання в Филаделфії, Па.

Зложили: Збірка в церкві $35, з продажі бубна Укр. Банди 25, братство св. Михаїла $10, з парохіяльної каси $10, тов. ім. Т. Шевченка $5, Українська Спілка $10.

ШАМОКИН, ПА.

З панахиди і концерту на край.

В українській греко-кат. церкві Преоб. Господнього зібрано 27 марта с. р. підчас панахиди за Івана Франка $20.84, які призначено на Рідну Школу.

З концерту додано $10 для інвалідів, разом вислано до Обєднання $30.84.

А. Шаршонь.

РЕРИТАН, Н. ДЖ.

На Рідну Школу.

З сьогорічної коляди вислано до Обєднання в Филаделфії $10 і призначено їх на потреби Рідної Школи в старім краю.

Василь Бобрів (Смутний).

РУЇНА.

(Спогади звичайного старшини).

(16)

Ми йшли на передмістя Умани, Половецьке, а сам Тютюнник з кінним полком та гарматами пішов на залізничну стацію Умань, і десь по півночи мали вдарити по Волохови з двох кінців. Це була новорічна ніч. Вітер наче дужче скажився, залазячи в такі навіть місця, куди й не потрібно. Ось-ось і Половецьке. Вже чути собак, що ліниво брешуть, власне перебрiхуються. Раптом стало тихо між людьми — наче в усі. Так минає хвилин пять. Знов рушили, нов стали. Раптом почувся шепіт.

— Полонені, полонені.

Дійсно, підвели купку людей, так само вбраних, як і ми.

— Хто ви такі? — чую.

— Українці.

— Які? — Тихо, не відповідають, тай дійсно відповісти на таке „дурне" питання досить тяжко.

— Волоховці? — знов чую.

— А ми знаємо? Ми Українці...

Розмова перервалася — зачалася стрілянина. Гримнув вибух ліворуч — на двірці, але запізнилися кінноткики, піхота відходить з Половецького, ведучи полонених та відстрілюючись.

Як і передбачав Тютюнник, в Умані окрім Волоха були червоні — звісна Таращанська дивізія, цілком червона й вона то відбила наскок Київців, примусивши останніх відходити, переважаючи значно скількостю. Як би був сам Волох, то перемога була б абсолютно наша. Сіріло і до цілковитого дня треба було ховати сліди. Розташувавши піхоту на возах, хутко побігли від Уманя назад на Стенківку, а звідтілля на Шляхову.

Подільські села подібні одно на друге, та взагалі особливої ріжниці між селами на Правобережжі немає.

При річці, а як немає, над ставком мальовничо розкидаються веселі білі хати з садками та городами, крутяться вулиці та вулички з невилазимою багнюкою та глибокими ковбанями. Шляхова була таким селом. При самому вїзді широчезна ковбаня загородила усю ширину вулиці, творячи брудний каламутний ставок. На березі стояла дитина й гірко плакала, боячися брести по тому морю. І смішно було й жаль дитини. Вздрівши нас, дівчина одбігла до тина і щільно притулилася наче шукаючи захисту. Але вже хтось з козаків зліз, схопив на руки переляканy дитину й бовтаючись майже до колін, переніс на другий беріг. Дівчина очевидно була так наполохана, що не озираючись, побігла вулицею.

— Держи її, держи! — гукали: Але де-там вдержати. Поворіт і дитина зникла. Так зустріла нас Шляхова — велике село.

До обіду простояли лише й знов у дорогу, без цілі, так: аби йти, бо стояти не могли. Заночували в невеличкому селі, а на рано треба було рушати на Голованівське, майже останнє містечко на Поділлю. Ми потрібували набоїв, взуття; все потрібно було нам, а сподівалися те все дістати на півдні. Вже випадалась кольона, коли мене покликав полк. Навровський.

— Візьміть двох людей зі собою й поганяйте на Голованівське квартиером. Дивізійні квартиери вже поїхали, доганяйте.

— Слухаю.

Вже з три верстви премо добрим наметом, а дивізійних немає. Певно рано виїхали, мислимо. Село показалося якесь, а яке, не знаємо, тай спитати ні в кого. Та — думаємо — як наші поїхали, то нема чого боятися. Ударили знов по конях, пішли!

Наче в ямі село Вербки. Дійсно-Вербки, та не то що вербки, а цілі верби. Недармо названо так — геть чисто заросло старими, товстими вербами.

Багно, наче більше, тільки глина, по коліна коням доходить. Внизу вершники, троє, на площі стоять, розмовляють, — видно по руках, що махають мов вітряки.

— Ото й наші, — кажу.

— Ой ні, пане коменданте; — каже козак — червоні, хиба не бачите по кашкетах? Повертаємо!...

Але пізно було повертати вже; один, знявши рушницю, карером пре на нас. А у нас ні одного набоя: ні до рушниць, ні до пистолів, лише шабля одна при боці.

— Мовчіть, а я на хитрощі візьму, — кажу козакам.

— Какой части? — чую.

— Таращанської дивізії, — відповідаю теж по московськи.

— А... Здрасті, товарищи... А я думал гайдамаки. Рушниця безпечно полетіла за плечі. — Закурить імєєте?

— Конешно, — кажу, й передав йому тютюн. Тих двоє, що внизу були, бачучи мирне розрішення „конфлікту", поїхали в бічну вулицю, й лише сховалися за рогом сільської розправи, як отоманський ніж глибоко вскочив червоному в потилицю, смачно хряскаючи по костях потилиці. Ми були тепер панами кріса з набоями та пистоля системи „Наган", „самовзводний", повний добрих куль. Тепер не трудно було управитися з рештою, а коли ще взять під розвагу, що їх двоє, а нас з одного більше, та ще коли вони зайшли до хати випити чогось чи гріти, то справу знищення двох заволовників читач собі уявить сам, без моїх писання.

Покінчивши з ними, припяли коней до своїх сідел, повернули назад— очевидно вийшло якесь непорозуміння з наказом, або ми зблудили. Ми виїхали з села, а на зустріч нам Чорні Запорожці.

— Здорові!

— Здорові!

— Хто?

— Київці.

— А чого ви сюди попали, як вам дорога вліворуч?

— Тю на вас...

— Тюкай, козаче, на себе! Зблудили?

— Та виходить ніби так, тільки дещо і знайшли.

— Коней певно реквизнули? Добра знахідка...

Прийшлося розказати все по порядку. Чорні стали, й зараз же післали донесення командирові, а заки вернеться післанець, зїхали на подвіря богатої на вид під залізом хати, тай розквартирувались, наче в себе дома. Молока замовили, яєшню, послали за самогоном. Все як належиться. Тілько хазяїн не встиг і носа за ворота вистромити, як червоних верхівців, може з двацятеро оточили подвіря.

— Виходи, сволоч!

— Ого, — кажу — просять!

— Випили — хтось муркнув...

— Сказано, Запорожці, — почув я репліку свого джури.

Крики та вигуки тимчасом дужчали. Хазяї перелякані залізли на піч, діти плачуть, баба голосить десь під полом, а ми, дурні попритикалися до стін та дивимося мовчки один на другого. Де ж таки, так улопатись. Та видно, не судилося нам ще померти тоді. Старшина Чорних, надійшовши до дверей, і собі почав гукати:

— Та заходьте у хату, якого біса! Нас четверо, чи пятеро а вас як сарани! Заходьте, здаємося.

Але Москалі оказалися дурнішими за нас. Хутко зачали зіскакувати з коней та на подвіря. От тут то й зачалося. Старшина Чорних стрілив раз, а ми додали. Счинився переполох, коні, видно недавно набрані, та не звиклі до стріляниниі, кинулись у всі боки, Москалі розгубилися, зачали ловити, замісць стріляти в нас, а нам того й треба. В мент по конях і заки азіяти отямились, ми були за селом, не згубивши нічого, окрім коней, придбаних мною; не до них було тоді мені! Добрі коні в Москалів, женуться тісною купою, наші харчать; розпорошились ми. Ще десять хвиль таких скачок, і нас би догнали. Та везучий був той день. На горбок вискочили, бачимо, в долині Чорних Запорожців полк хутко котиться. Близько, близько червоні, та не далеко й чорні. Побачили нарешті червоні, повернули. Та пізно тікати; не втікли. Кроком повертали ми за чорними на Вербки, минаючи порубаних чорними московських наїздників.

Пізно в ночи прибули до Голованівського, як я і думав, і як мені сказали чорні — ми помилилися, трохи-трохи не наклавши за цю помилку головами.

Ми були на границі Поділля та Херсонщини, яких розділює славна річка Синюха, про котру співають бандуристи в думах козачих. Не так широка, як бистра Синюха, і не легко її в брід перейти, хоч і можна. Нам би більше всміхалося, коли б вона заснула під ледяним кожухом — вже так створено чоловіка, що не любить він небезпеки. Певно це й було причиною того, що ми простояли в Голованівському аж два дні. Аж два дні! Термін неабиякий. А постояти треба було, бо вошви розвелося — гибель. Треба було трохи повитрушувати непрошених гостей. Звивися тютюн турецький, спірт зі складу справжній одержали, істи було що, значить: горювати та журитися не було чого.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК ОПЛАТИТИ КОШТИ ДЕЛЕГАЦІЇ НА УКРАЇНУ.

Я бачу богато голосів у справі висилки делегації на Україну, але не бачу, щоби справа богато поступала вперед. На те, що треба такої делегації, годиться богато, але на те, як се зробити, не дуже.

Я зверну увагу наперед на те, що сеї справи не можна рішити голосованнем ані серед цілої імміграції, ані серед членів У. Н. Союза, ані серед читачів Свободи, бо хочби навіть поважна частина членів чи читачів не вірила в таку делегацію, то друга частина, яка в неї вірить, може зложити гроші і таку делегацію вислати і такою висилкою показати, що вона була розумна річ.

Підносять питання, чи порадно булоби У. Н. Союзови братися за сю справу. На мою думку, ні. Справою повиннаби заннятися чисто політична організація, приміром Обєднанне. Воно й так має незадово відбути свій конґрес, на якім мають вирішуватися ріжні поважні справи, як приміром справа шкільна. Сей конґрес мігби також взятися за справу висилки делегації на Україну.

Я кажу: на Україну, а не тільки: на радянську Україну. На мою думку, ся делегація повиннаби відвідати всі українські землі, під чиїм пановаанням вони не булиби.

Як ми собі скажемо, що делегація мусить коштувати гроші, і кождий з нас, котрий на сю пропозицію згодиться, дасть жертву, то делегація певно буде. Як жеж ми тільки будемо голоси забирати за делегацією, а коли прийдеться дати, скажемо: без мене обійдеться, то делегації не буде.

Григорій Бардак,
Бруклин, Ню Йорк.

ХТО МАЄ ВИСИЛАТИ ДЕЛЕГАЦІЮ НА РАД. УКРАЇНУ?

Висказую свої думки щодо висилки делегації на радянську Україну.

Я думаю, що такі дописі про делегацію повинні зацікавити кождого свідомого Українця а тим більше повинні над сим застановитися члени У. Н. Союза, бо така сильна організація як наш У. Н. Союз, котрий репрезентує кількадесять тисяч членів, має обовязок вислати делегацію для розслідження дійсних фактів щодо політичного, економічного й культурного розвою України.

Нам не не треба наперед висказуватися, — як вже декотрі дописувателі се роблять, — що така делегація привезе. Це є помилка, бо як можна дійсно знати, яке положення на Україні, та що делегація має привезти? Коли хто знає, що делегація має привезти, тому не треба делегації.

Ми пропонуємо вислати делегацію, щоби оперла свою думку на дійсних фактах, була дійсно невтральною, а по повороті подала до відома ціломе нашому загалови про українізацію, про ті ріжні республики, польські, жидівські і т. п.

Отже я вважаю висилку такої делегації на радянську Україну народним обовязком. Свідомі люди поїдуть, то будуть знати, що мають розслідити. А це зробить богато успіху для нашого українського народа.

Що до фонду на делегацію, то я даю таку пропозицію: щоби кождий член У. Н. Союза (з виїмком Молодечого Департаменту) зложив 30 центів.

Бо як ми бажаємо вислати делегацію, то мусимо постаратися сами о фонд — ніхто иньший сего не зробить, лише члени У. Н. Союза.

Се не є для членів жадні видатки; кождий може на се обстати. Ми нераз розкинемо кілька долярів на якісь люксусові вибаги; то чомуж не можемо зложити тих 30 центів на таку важну справу? Я не пожалувавби дати кілька долярів, щоби лише довідатися про факти, що там діється на рад. Україні.

Гавриїл Туркевич,
Сиракюз, Н. Й.

ДАВАЙМО ДІТЯМ ЧИТАТИ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ.

В американській школі в нашій місцевости учителька дуже часто розповідає про Росію, а найбільше про російських козаків, оповідаючи про те як вони рубали дітей, знущалися над старцями та допускалися всіляких других варварств.

Коли одного разу учителька почала знова представляти козаків як Росіян і диких людей, встала мала Українка Анна Миськів, 13-літна дочка гр. Гринька Миськова і сказала, що вона не знає нічого про російських козаків, але добре знає історію українських козаків і вона ніколи не чула, щоби козаки знущалися над дітьми, жінками чи старцями, а тільки боролися з Турками, Татарами, Поляками і Москалями як зі своїми ворогами, що нападали на українську землю.

Здивована учителька запитала, звідки вона те все знає, а мала школярка відповіла, що так розповідав її батько та таке вичитала вона з українських книжок, в яких повно оповідань про житє козаків.

От коби так наші родичі припильнували, щоби їх діточки читали українські книжки, то певно неодна дитина моглаб поучити в українській справі і не одного американського учителя, а учитель знова набравби поважання і до родичів і до дитини.

М. Вітушинський,
Толідо, О.

БУДУЧНІСТЬ ГРЕКО-КАТ. ЦЕРКВИ.

Ой не гаразд запорожці,
Не гаразд вчинили!
Степ широкий, край веселий,
Тай занапастили!
(Народна пісня).

Отсі слова народньої пісні безнастанно приходять мені на думку, коли бачу, як то нещасна Польща ліквідує греко-католицьку церкву. На Волині забрано нам понад 500 церков і ніхто цим не журиться, якби „ніц" не сталося. З Холма забрано 60.000-томову бібліотеку ОО. Василиян і знова „ніц". Арцибіскуп Теодорович забрав нашу церкву і монастир ОО. Василиян у Варшаві і знова „ніц". Біскуп грабя Бездзецкі, чи як він там зветься, запровадив двообрядових ксьондзів і „ніц". Преосв. бл. п. єпископа Йосифа Боцяна не пустили Поляки до Луцка і знова „ніц".

Ой, Боже, погадав я собі, а щож роблять ті, що їх святим обовязком не допустити до цего і упімнутися за Христовою справою? От з такими прикрими думками пішов я в „стебло". І дивне мені снилося.

Так снилося мені, що при св. Юрі у Львові вже нема нашого митрополита, а двообрядовий ксьондз Бездзецкі. І таке саме в Перемишли і Станиславові. А в Ужгороді і Пряшеві двообрядові біскупи: Захватіль і Престкупіль, а в Вінніпегу двообрядовий французький біскуп, а в Гомстед двообрядовий Чехословак в америкці.

Лише в одній тілки Филаделфії лишився ще на память українській греко-кат. однообрядовий владика, і то тому тільки, що обєднані грекокат. Українці самі о власних силах таки дістали церковне майно в свої руки і не дозволили ні Римови ні Варшаві тою кервавицею торгувати.

Дивний, предивний сон. Дивнеж ще й тому, що насував мені знова пісню:

Ой, не гаразд єпископи,
Не гаразд вчинили!
Сильний нарід, славний обряд,
Тай занапастили!

Не-шкаралупник.

ВБИВСТВА ДІТЕЙ У КИТАЮ

В бельгійськім часописі „Церква і місія" міноритський місіонар обговорює справу вбивання дітей у Китаю. Вбивання дітей у Китаю звичайне суспільне явище. Китай країна величезна, а звичай вбивання дітей не всюди однаково поширений і не загальний, як то чужинці уявляють собі. Зрештою мандарини й образовані Китайці перестерігають перед убивством і стараються защепити в народі кращі почування. „Хто своїм дітям заподіє кривду й обходиться зле з ними, заслуге на те, щоби його вкаменувати", так писав оден із учеників Ляо-Це, ще 600 літ перед Христом.

На провінції мандарини й інші Китайці роздають між народ мідяні таблички з перестрогами перед убиванням дітей, „Страшно огидні є ті, — написано на одній такій табличці — що душать або топлять своїх дітей". Китайські цісарі і мандарини звертаються з погрозами кари до населення за такі злочини і видавали прикази, щоби у всіх міста основувано захоронки для дітей. В Китаю на вулицях можна найти підкинені діти, але зновуж не так богато, як би дехто думав. У деяких околицях, приміром на границях Монголії, продають часом дітей Монголам. Монголи наслідком деморалізації мають дуже мало власних дітей, тому радо купують китайські. Коли місія довідається завчасу, що родичі хочуть убити дитину, то забирають її у захоронку.

Першої причини вбивання дітей треба дошукуватись у ідолопоклонстві Китайців. Друга причина це егоїзм забобонних Китайців. Кождий Китаєць уже з роду вирахований, тому для других не співчуваючий. Коли народиться ще якась там більше дитина, Китаєць уявляє собі, що тепер мусітиме ощадніше жити. Колиж народиться дівчина, питається він себе, що вона йому може принести, коли продасть її вже на віддані. Можне кошти виховання будуть висші, як гроші, що вона принесе батькові при одружиніні. Не така дуже велика небезпека грозить хлопцеві, бо він сам може заробляти гроші, а може буде ще вченим, то принесе честь родині. Коли народиться дівчина, вважають це проклоном, карою небес. Другою причиною, що Китайці стараються позбутися дитини, є велика нужда. Чужинці навіть не уявляють собі, в якій нужді жиє Китаєць. Причиною нужди не є лінивство Китайців, як ще дехто думає. Ні, Китаєць працює тяжко на шматок хліба. А не їсть він ані богато ані добірно. У рівнинах тричі на день мисочку рижу і трохи приправленої ярини. Верховинці їдять щодня кукурудзу замісць рижу і ярину. Коли Китаєць має такий харч, то він уже вдоволений, але часто трапляється, що жнива в Китаю не допишуть наслідком повені або посухи. Забобони, поширені серед Китайців, є також причиною убивання дітей. Приміром, коли дитина народиться не звичайним способом, коли дитина має бородавку. Колиж Китаєць уявить собі, що в справу вмішався чорт, себто коли в родині вже є дівчина, а ще народиться одна — тоді можна дитину спалити навіть живцем, щоби згинув злий дух, який вселився в тую дитину. Дитину муситься вбивати при зачинених дверях. Таке було в Ганков у 1918. році кілька мінут ходу від центрального залізничого двірця.

... надзором французького Міністерства Рільництва, викликали велике зацікавлення в Англії і Новій Зеляндії, де плекання овець грає таку важну ролю. Др. Воронов пояснює, що давніщі щеплення не вдалися з тої причини, що не можна було вставновити получення між кровоносними судинами і нововведеною до тіла залозою. Але ці трудноші вже переможено.

ОЖИВ КАВКАЗЬКИЙ ВУЛКАН САГУС.

Ожив кавказький вулкан Сагус, який досі вважали вигаслим. Став знову викидати ляву, якою покрилась ціла околиця. Чимало сіл треба було мерщій евакувати. Вибух вулькану спричинив землетрус. Згинуло також кількох людей. З Москви виїхала наукова експедиція, щоби студіювати це природне явище.

КИТАЙСЬКА ВЕСНА

Десять хвиль їзди за Шангаєм уже — село. Позаду ткальні бавовни, фабрики папіросів, електричні залізниці, авта, а перед широкий, цвітучий сільський сад. Великим, повільним заливом Лючов плине пором, з селянами, що вертають із базару назад до своїх сіл. То далеко від моря, а таки всяка комунікація примінюється до приливу й відпливу. Плинуть за струєю деревляними джуками (великі човна з малими вітрилами), на човнах бочки рижового вина. Тут на воді побачити можна й подекуди й човно-хату богатого Китайця або Европейця. Над берегом привязані цілі сампан-и, мешкання для родин разом із домашніми звірятами. Инші на березі поперевертали, облипли трохи болотом і глиною й живуть у такім човні, не в хаті. Страшний сморід коло таких „хат".

Можна тут над водою побачити теж колесо-черпак, що порушуване буйволами або й людьми допроваджує воду на поля. Ціла околиця подобає на цвітучий сад, кождий шмат землі використаний — самособою аж до численних-численних гробів. Є два роди гробів, звичайні трупи накриті бамбусовими матами, на малих ніжках стоять посеред піль, а другі гроби, то могили. Ті могили то одиноке місце, де змучений мандрівник може відпочати. А радо покластися би в траву й глядіти в голубе небо. Жовтої гірчиці запах такий сильний, аж одурманює, бжоли гудять понад золотистими полями, а посеред тих найріжнородніших відтінків синіх і золоторожевих цвітуть бресквині. Сильний запах цвіту бресквинь мішається з солодким запахом суріпиці (гірчиці). Мандрівник рад би втягати цей запашний весняний воздух повними грудьми, але він відчуває теж, що він тут чужинець. На всіх полях працюють люди в синіх одягах, чоловіки й жінки, а як тільки запримітили чужинця, помало підходять близше, перекликаються незрозумілими словами, роблять якісь уваги, приглядаються, глядять на кождий найменший рух чужинця. І йде мандрівник вузкими стежками, якими може ступати лише один чоловік за другим. Нараз у широкому рові щось засопіло: то глибоко у воді й намулі купається водний буйвол, виставить лише роги й широко розняті ніздря. То такі дивні звірята, наче перед потопові, лице їх напів-сумне, напів-сердите. Китайці вірять, що їх пророк Ляо-Тзе*) поїхав на такому буйволі у безсмертну країну. Такі буйволи становлять головну основу богатства Китайця: орять ниву, обертають водне колесо, мелять зерно на муку.

Що хвилі треба сходити з вузкої дороги, уступатися скрипучим тачкам; пхає ці одноколесні тачки співучий; смаглявий „кулі". А як зручно, хоч тачки повні камінню, а то часом на тачках сидять з кождого боку по 3—4 розсміяні сільські дівчата, або крамар із товаром. Часом до такого візка прикріплена невеличка бамбусова дудка, що видає зі себе одноманітний, ритмічний звук. Китаєць не робить майже ніякої роботи, щоби при цьому не співав собі або бодай не погойкував.

В синьому, дріжучому воздусі видно змія: то велика потвора з довгим хвостом, а з неї чутно гудіння. Бо цей змій має такі бамбусові сопілки і ними гудить наче великанський джміль. А як приглянутися ліпше, видно на обрію таких змій богато. Весняний час — пора змій.

Село що яких десять хвиль. Пізнати це вже здалека по гавканню псів, шипінню гусей та ріжній непримінній воні. Сільські діти, як звиться чужинець, збігаються геть усі гуртом. Посередині тої гурми крамар із якоїсь солодкої, липкої, наче віск маси, ліпить ріжні звірята і зелені пташки з жовтими дзюбами. Брудні діти глядять на те захланно; вони усміхнені, але все таки в їх виглядi щось поважного. А крамар, як лише дістав гроші, зараз виліпить звіра з такого цукру. Брудні ручки хапають захланно забавку, щаслива дитина втікає мерщій, коли позаду не стоять горді родичі й не впімнуть дитину, щоби зробила „чінчін" (вклонилася) й сказати: дякую. Перед хатою сидить старенька бабуся; їй мусимо сказати „добридень", а селянин усміхається до прохожого. Над потоком клячуть жінки, миють у плоских кошах риж і ярину або висипають у ту саму воду кухонні відпадки.

Коли так далі йдемо тою пестрою весняною околицею, побачимо славну пагоду**) Люнг-Гоа. А заки прийдеться до пагоди, треба ще наблукатися нераз завернути, бо йдеться стежкою, а нараз вона кінчиться перед водопадом. Село, бамбусовий гай, потік, поле гірчиці — це все повторяється разураз. Довкола пагоди цвітуть безконечні простори вишень, бресквинь. А як не пожалуєте труду й численними сходами вийдете на сам вершок пагоди, побачите море ясно-рожевої і білої краски. На долині святиня. Влізливі старі бабусі намагаються продати чужинцеві вічні кадильні палочки, а черці-прошаки стараються намовити чужинця, щоби купив свого рода провідник. Поодинокі поверхи пагоди прикрашені образами, що зображають діточу любов. Прим. є там такий образ: Слухняний син в зимі виходить у поле, щоби старенькім родичам справити приємність: принести бамбусових паростків. І так довго проливає горячі сльози, аж бамбус зачинає пускати парістки.

З гори видно рівнину, видно Шанґай з високими верхами великих купецьких домів, коминів, крівлі святинь, видно ріку Ванг-Пу з паровими кораблями, з великими морськими джонками, а там у долині довкола пагоди, в старинних будинках святині (які перемінено на касарні) вправляє китайська піхота, а широкою дорогою гонить авто за автом: то їдуть люди, що хочуть дихнути весняним воздухом. Ціла сільська дорога перемінилася в дорогу чайних домів. Усюди сидять веселі люди з великими китицями цвітів. Авта, рікші (китайські візки), все прикрашене цвітами. Передусім видно богато Японців, які окремо від Китайців. Колиж Японці зважуються запустити трохи дальше в околицю, їм безперестанно товаришить китайський жовнір, бо недалеко є укріплення.

Але як усе відцвите, пагода знову самітна. Ціла околиця скидає свої чарівні весняні шати й знову втратила чар.

*) Ляо-Тзе, китайський теозоф, жив у 6-ому столітті перед Христом. Написав славну книжку „Тао-те-Кінг" (Канон Тао і чесноти), що поручає вернути до „тао" (прарозум).

**) Святиня серед поля.

ДРІБНИЧКИ.

Сверлика із діямантовим кінцем уживали в Єгипті в 2400-му році перед народженням Христа. — Перший омнібус пущено в рух в місті Нант (Франція) тому сто літ назад. — Нині є 38.200 автобусів у комунікації в Лондоні. — Пращу (метавку, машину до кидання каміння) уживали як постійного воєнного приладу в другій пунійській війні 215—201-го року перед Христом. — Бараболю привезли до Европи Еспанці з центрального Перу. — Кокосові оріхи — таким іменем назвали ці овочі португальські моряки, які під проводом Ураджеляни плили довкола світа. Цю назву піддали їм три ямки, які є на горіху, а котрі їм пригадували очи й уста морської свинки, яку вони також звали „коко".

СКРІПЛЮВАННЯ ЗВІРЯТ.

Доктор Воронов, що здобув славу своєю методою відмолоджування людей при помочі перещіплювання малпячих залоз до людського організму, займається тепер новими дослідами в ділянці плекання череди. Вже в 1924 році пробував він прищепити додаткову залозу з дорідної вівці на другу, трохи молодшу. Висліди були цікаві. Вівця надзвичайно розрослася і давала пару фунтів вовни більше при кожному стриженні. Але була не розвязана справа, чи треба кожну вівцю з окрема щепити, щоби осягнути такий вислід. В такому разі це відкриття, дуже цікаве вправді для науки, булоб за дороге для ширшого практичного ужитку.

Тимчасом пять місяців після того уродилися ягнята так скріпленої пари овець. Їх поступи досліджувано з дня на день і стверджено, що ягнята по пяти місяцях тяжчі на яких 8 фунтів від звичайних. Др. Воронов має тепер намір защепити дальші залози тим ягнятам, не щоби створити раси овець величини вола, але щоби одержати як найбільшу кількість вовни.

Ці досліди, переводжені під ...

„НЕУВЯЗКА".

Слово це дуже поширене в нашім, радянськім лексиконі, а як по праці сказати, так я до пуття й не знаю, що воно значить. Думається мені, що це щось до чогось не привязане, або щось од чогось одвязалося... Отже, як на мій погляд, все те, про що розповідатиметься далі, буде „неувязка", бо хтось від чогось одвязався.

Одвязався в данім разі пенсіонер і „герой праці" від профспілки. А що з того виходить — послухайте.

* * *

Давайте, не я розказуватиму, а хай розкаже сам пенсіонер:

. . . .

„Шановні товариші! Скажіть, будь ласка, хто я такий? Лікар — він завжди лікар (чи молодий він чи старий, що вже не здужає практикувати); фельдшер — є фельдшер; швець — швець; столяр — столяр... А хто я такий?

Я був 34 роки народнім учителем, і коли я вислужив пенсію, то мене торік зняли з посади без мого відома й без погодження з спілкою. До революції 25 років мене називали — „пан учитель", десять років після революції — „товариш учитель", а тепер офіціяльно пишуть: „бувший учитель". Чому я „бувший", я не знаю, бо я ще живий, я ще маю сили і змогу працювати, бо мені всього тільки 52 роки!

Дали мені за 34 роки служби — 20 карб. пенсії і кажуть, що я на соціяльнім забезпеченні.

Викопав я собі землянку та й живу у „власній хаті". Пятеро дітей моїх не довчились, животіють та картоплю жують. Худосочні, кволі та часто хворіють. У дівчинки попсувалися від простуди зуби. — Звертався, щоб вилікувати, — лікар каже, що протези вставляють тільки дійсним членам спілки, застрахованим (заасекурованим). А хтож мені лікуватиме моїх діток? Чи їм уже так і гинути без їжі, без меддопомоги, без освіти?

А яж 34 роки віддав на виховання чужих дітей!...

Старші мої діти встигли закінчити початкову школу і їм дали командировки до ВУЗ-ів. Але я не маю змоги навіть їх завезти до великого міста, а не те, що там їх утримувати! От і сидять бідолашні, та нудьгують!

Захисту й підтримки я не маю ніде, бо вчитель-пенсіонер механічно вибуває із спілки і вона (спілка) відмовляється захищати його інтереси. Що я маю робити, скажіть мені?

Юрій Бучинський,
учитель-пенсіонер;
Заслав, Шепетівської округи.

* * *

Прослухали, що розповів „бувший" учитель?

Так от, на мій погляд, у всьому цьому є велика „неувязка". Чому, скажіть: 1) В данім разі учителя, що має сили, здоровля, не-старого (всього — 52 роки!), чому його перевели на пенсію? Хіба людина в 52 роки вже не всилі робити? 2) Чому вчителі-пенсіонери механічно вибувають із спілки? Що це воно за така чудна механіка? Невже, коли вчитель перейшов на соціяльне забезпечення — він уже для спілки тягар? Чи нетрудовий елемент? 3) Невже пенсіонери-вчителі („бувші") позбавлені всіх прав (лікування, захист і т. ін.) членів профспілок?

. . . .

„Неувязка". Факт... Чи не можна, щоб це якнебудь „увязати"?! Спілці Робос в данім разі і „книги в руки". („Вісти").

Остап Вишня.

ПРОТОКОЛ

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА,

відбувшогося в днях від 16.—18. лютого 1927 р.

СПРАВОЗДАННЯ.

Гол. предсідатель Т. Грицей заявляє, що приступає до свого звіту, який є першим на програмі сего річного засідання.

Звіт гол. предсідателя:

Впов. Пані і Панове Урядники У. Н. Союза!

Про стан організації довідаєтеся точнійше зі звітів гол. секретарів, касієра, менаджера і контрольної комісії, після того хто, що і як робив і відвічає. Мій уряд гол. предсідателя організації, хоч не вимагає від мене сталого діловодства в гол. канцелярії і дозволяє мені мешкати далеко від осідку її, однак не звільняє мене від повної відвічальности за все, що тут в гол. канцелярії і взагалі в організації робиться. Тому, хоч не мешкаю в місци, я мушу бути в сталім контакті з гол. канцелярією перепискою, а у важнійших случаях особисто. Як почуєте з дальших звітів, за минувший рік нема більшого видатку ні за засідання ні за дієти, а хочби взяти лиш самий оборот мілiонової організації при чім і найменча виплата не може обійтися без моєї співучасти, то це само свідчить не о будьякім завданню і відвічальности, і з того я також мушу вести рекорд і записки. До мене як до голови організації в многих случаях відносяться відділи і члени безпосередно і я мушу полагоджувати, відповідати або передавати гол. канцелярії тай і з того рекорд і копії письм у себе файлувати.

В минувшім році я відбув дві подальші поїздки до відділів і кілька в околици в справах організації. Відбував конференції організаційні з дооколичними відділами і урядив одно спільне Союзове свято в Філаделфії, яке безперечно дало певну користь організації.

З ухвал минувшого річного засідання тільки одна не зістала виконана, а то продаж сего дому і купно нового для гол. канцелярії У. Н. Союза і органу Свободи. В тій справі робилося всі можливі заходи по думці згаданої ухвали. Апрайзувалося ріжні будівлі в ріжних місцях в Джерзи Сиѓі і в Ню Йорку, однак з огляду на величезні кошти нічого не вирішено. Екзекутива дійшла до переконання, що, з огляду на кошти, теперішня льокація найвідповіднійша. Для того булоби пожаданим закупити сусідний дім і офіси поширити, чи то через відповідну перерібку обох домів в один, чи збуривши оба старі доми, на тім місци поставити один дім, відповідний потребам сеї інституції. Цей плян представляється також найтаньшим і цю справу теперішне засідання буде мусіло вирішити.

Я вповні вдоволений з цілорічної співпраці Екзекутивного Комітету і з кождого урядника з осібна і сподіюся, що і Ви, вислухавши їх звітів, будете вдоволені результатом тоїж роботи, бо фактом є, що ся робота велася правильно і успішно, яка вийшла в користь організації, а загалови членів дала повне вдоволення.

Дякуючи всім Вп. паням і панам урядникам за щиру співпрацю, мушу подякувати також з сего місця і тим многим відділовим урядникам і діловодчикам, що своєю неструдимою, повною пожертвовання орґанізаційною роботою до цілорічних успіхів організації причинилися. Дякуючи за минувше, прошу о то само на будуче, а то о солідарну і щиру орґанізаційну співпрацю, яка поведе нашу організацію до дальшого поступу і наміреної цілі, на користь членам і їх родинам та на славу українському імени.

Много відвічальний уряд гол. предсідателя сеї організації я старався виконувати як вмів найкрасше, однак я знаю, що ніхто тут не є неомильний і для того прошу о щиру і чесну критику мого і всіх других урядників діловодства, яка би могла помочи нам на будуче вести тую працю успішнійше.

Звіт гол. містопредсідателя:

М. Угорчак, гол. містопредсідатель, заявляє, що аби здати звіт з діловодства, треба наперед діло перевести, а що статут У. Н. Союза містопредсідателеви жадного діла вести не назначує, то й нема з чого звіту здавати. Статут наш каже містопредсідателеви заступати предсідателя на случай його неспосібности або смерти. Всі знають, що такого случаю в нас не було і в моїм звіті як гол. містопредсідателя я можу хиба се тільки ствердити, що я не мав нагоди заступати гол. предсідателя. Однак минувше річне засідання гол. уряду поручило мені ведення акції Сиротинця-Приюту У. Н. Союза, покликуючи до життя відповідний комітет, якого я став головою і як такий я зложу звіт з діловодства тогож комітету опісля, коли прийде на се черга після програми засідання.

(Дальше буде)

ВІДОЗВА ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА ЛИСИЧИНЦІ, ГАЛИЧИНА.

Високошановні Земляки, Дорогі Браття!

Українське селянство крок за кроком посувається з кождим днем усе вперед на шляху до свойого повного визволення. Воно скидає зі себе економічні, політичні й духові кайдани. З колишнього раба-кріпака воно перемінюється постепенно в незалежний чинник суспільного життя. Селянин порядкує нині незалежно не тільки своїм господарством і родинним життям. Він рішає своєю працею і своїм голосом про всі громадські, а навіть і державні справи.

Але в сучасній суспільно-життєвій боротьбі трудно нашому селянству втриматися на верху бурхливих хвиль, бо воно мало освічене і через те несвідоме, та незорганізоване. Правда! Селянин має нині свої економічні й освітні орґанізації (кооперативи й читальні) та ріжні инші суспільні установи, але їм брак органічного обєднання і через те селяне роздроблені на малі гуртки, їх сили розпорошені!

Зрозуміло це українське селянство, та починає нині з поквапом закладати й будувати в своїх селах і повітах осередки обєднання своїх орґанізацій „Народні Доми".

Лисичане не остають також позаду!

І вони постановили в минулому році вибудувати в своїй громаді свій власний „Народний Дім". За це велике культурне діло взялася місцева читальня „Просвіти". Поставить вона в Лисичинцях „Хату Тараса Шевченка".

В цій Хаті помістяться: Читальня і Бібліотека „Просвіти", кімната селянської розради й забави, кооператива з магазинами, складами й пивницями, молочарська спілка, кімната прийомного радіоапарату і наостанок велика кіно-концертово-виставово-ґімнастична саля зі сценою, орхестрою і потрібними ґардеробами.

На збудування такого дому треба неаби якого капіталу! При найбільших заходах Виділу Читальні „Просвіти" і покликаного до справи будови дому Комітету вдалося за рік придбати: площу під будову дому, 30 стосів каміння, 16 цет. збіжа і готівкою 209 дол. та 110 золотих польських. Мала це дуже сума, коли зважити, що наш дім коштувати-ме около кілька тисяч долярів.

Через те Виділ Читальні „Просвіти", в справі будови „Хати Тараса Шевченка", поширила Комітет будови до 15 членів і 3 заступників, та наказала в квітню ц. р. почати будову.

Щоби приспорити Читальні фондів на будову, нарада постановила звернутися знов до всіх громадян Лисичинець так у краю, як і за океаном (в Америці) з просьбою о нові жертви!

Дайте, Дорогі Брати, Високошановні Земляки, нову лепту на будову свого організаційного огнища, на святиню селянської культури й освіти.

Виділ Читальні „Просвіти" приймати-ме з подякою найменші жертви й дари! — Але тих добродіїв, що поспішать з більшими датками на будову „Хати Тараса Шевченка" в Лисичинцях, Виділ увіковічнить.

Хто дасть 10 дол., буде вписаний на віки в Памятну Книгу дому.

Хто дасть 25 дол., буде записаний золотими буквами на мармуровій таблиці в фронтовій стіні дому.

Хто дасть 50 дол., того портрет на віки висіти-ме в великій салі „Хати Тараса Шевченка" в Лисичинцях.

Лисичинці, в січню 1927 року.

За Виділ Читальні „Просвіти": **Іван Ющишин,** управитель школи, голова; **Семен Гейниш,** секретар; **Олекса Химлай,** скарбник; **Василь Мерещак,** бібліотекар; **Андрій Онисько,** заст. голови.

За Комітет Будови „Хати Тараса Шевченка":
Гринь Радзіх, голова; **Микита Малішевський,** заст. голови; **Пилип Питюк,** скарбник; **Яцко Вербицький,** секретар; **Максим Гейниш,** господар.

Члени Комітету:
Денис Бабій; Юрко Добровольський; Степан Гульовський; Гриць Малішевський; Семко Цвігун; Гриць Худий; Микола Ружила; Теодор Марцінюк; Матвій Коваль; Іван Коблюк.

Заступники:
Пилип Горан; Данило Гудима; Семен Ружила.

Вельмишановні Односельчане!

Отсю відозву наш комітет отримав з рідного села. Як видно, наші Браття стараються о скільки їх сил, щоби побудувати дім для себе, а головно для нашої молодіжи. Нашим обовязком є дати їм поміч.

Тому ми просимо, щоби ті односельчани, котрі ще нічого до нині не офірували на сю ціль, були так добрі і прислали свої жертви на руки нашого комітету, а той разом вишле до рідного села.

Тих, котрі хотілиби вислати більшу суму прямо до села на руки Комітету Будови в Лисичинцях, просимо повідомити нас, так, щоби ми могли мати точний звіт з Америки при замкненню збірки.

Чеки чи Моні-Ордери просимо виписувати на імя:
William Shuran, 17½ May St., Ansonia, Conn., а посилати на руки A. Mereshchak, 8 Mary St., Ansonia, Conn.

За Комітет Односельчан Лисичинець в Америці:
Іван Пиріг, предсідатель;
Василь Шуран, касієр;
О. Мерещак, секретар.

Попри те подаємо ще до загального відома:

Справоздання Комітету односельчан Лисичинець в Америці від 4. 16. 1926 до 3. 31. 1927.

Оголошено попередно $128 68 центів.

Дальше вплинуло на руки комітету від 4. 18. 1926 до 3. 31. 1927:

По $10.00: А. Загоруйко, Агафія Бундзяк; Я. Рогач $6.00; по $5.00: А. Мерещак, Евдокія Коваль, О. Загоруйко, Павліна Кокоцька, Дм. Мерещак, Сиљ. Мерещак, Ант. Карплюк, Юстина Пастушенко, Л. Марцінюк; по $2.50: Гр. Пиріг, Анна Пиріг, І. Підгірняк, Анастазія Підгірняк; по $2.00: Катерина Биць, Дм. Пошнур, Ст. Кріса, Сем. Москалік; Ді Сейвінгс Бенк оф Ансонія процент: $1.48; по $1.00: Марія Бець, Килина Бець, Ольга Бець, І. Поліщук, Павліна Поліщук, Ол. Марцінюк, Марія Марцінюк, Ю. Малішевський, Ат. Бойко, Ст. Готовицький, Я. Гудима, Рикерія Тимцьо, Сем. Москалюк, Анд. Олійник, В. Карплюк, К. Карпюк, І. Карпюк, А. Ружицький, И. Лацура, К. Стасюк, В. Каськів, Гр. Сташишин, П. Матвійчук, П. Гречаник, Н. Дацко, І. Перун, Сем. Бруховський, І. Хировський, М. Гузій, Т. Захаревич; по 50 ц.: І. Ґура, А. Комаринець, К. Кульбаба, Ол. Маркиза, В. Левицький, И. Блащітко, І. Чайковський, М. Вікари, И. Соя; по 25 ц.: Д. Опечнік, В. Бабовський, С. Волкович, Г. Корніцький, Дм. Сидоряк.

Разом $254.91.

Повисшу суму зібрали слідуючі: Оголошено попередно $128.68.

А. Мерещак (Ню Йорк) $40.00; Ол. Мерещак (Ансонія, Конн.) $23.25; Ю. Пастушенко, (Ню Гейвен) $16.00; Ант. Карплюк, (Кліфсайд, Н. Дж.) $13.50; Ант. Загоруйко, (Ню Йорк) $10.00; Дм. Мерещак, (Гартфорд, Конн.) $10.00; Гр. Пиріг, (Детройт, Міш.) $6.00; Я. Рогач, (Честер, Па.) $6.00; Ді Сейвінгс Бенк оф Ансонія процент $1.48.

Разом $254.91.

Вислано до Лисичинець на руки комітету Народного Дому через Амерікен Експрес Ко. $200.00; оплата пересилки і почта $6.25.

Остає в Ансонськім Банку $48.66.

Іван Пиріг, предсідатель;
Василь Шуран, касієр;
О. Мерещак, секретар.